

IT-AUDITORS DAG 2009:

Veel change en innovatie op ICT-gebied, nu de IT-audit nog

De vierde IT-auditordag vond woensdag 23 september jongstleden plaats. De IT-auditordag is een gezamenlijk initiatief van NOREA en de ISACA NL-chapter. Ongeveer 200 leden waren naar het congrescentrum Amstelveen gekomen voor een gevarieerd programma. NOREA-voorzitter Hans Donkers opende de bijeenkomst met de vaststelling dat ook de beroepsorganisatie open moet staan voor veranderingen (*Change en innovatie*), waarbij het samengaan van NOREA en ISACA een logische stap kan zijn..

WILFRIED OLTHOF

Paneldiscussie IT-auditordag vlnr: Klaas-Piet Meindersma (voorzitter ISACA), dagvoorzitter Edo Roos Lindgreen (KPMG/Universiteit van Amsterdam), Jack Euwema (ABN-AMRO), Wilco Leenslag (voorzitter Young Professionals), Hans Donkers (voorzitter NOREA) luisteren naar Martine Koedijk (Rijksauditdienst).

Gartner-consultant Paul Labouille signaleerde drie trends die een belangrijke impact op de ICT en daarmee ook op de audit zullen hebben:

- *Social Computing* (de opkomst van virtuele werelden en sociale netwerken);
- *Cloud Computing* (programma's en ICT-diensten op grote schaal via het web aanbieden);
- De ontwikkeling van een grote diversiteit aan User Interfaces.

Deze trends zullen vele consequenties hebben. Interessant is dat de ontwikkelingen allemaal een technische kant hebben, maar ook en vooral door de menselijke factor bepaald worden.

ISACA-Vice President George Ataya gaf een overzicht van de ontwikkeling en transformatie van CobIT als een instrument dat bruikbaar is voor IT-Governance en -Alignment tot het bepalen van de waarde

van IT-investeringen en -beslissingen (Val-IT). De werkgroepen waarin gewerkt wordt aan de verdere ontwikkeling hebben een 'wiki-achtige' structuur, dat wil zeggen dat de ontwikkeling en afstemming veelal plaatsvindt in virtuele netwerken. Naast de CISA-kwalificatie zijn door ISACA ook nieuwe kwalificaties ontwikkeld voor Informatiebeveiliging en Corporate Governance.

Inspiratie

In het programma na de lunchpauze stond de verandering en toegevoegde waarde van de IT-audit centraal. Rui Bastos, Global Head of IT-auditing van Shell International, gaf een kijkje in de keuken van *Continuous Auditing* bij Shell. Deze ontwikkeling – en de innovaties daarbij – wordt in belangrijke mate gedragen door IT-auditors. Jack Euwema, IT-auditor van ABN-AMRO, hield een presentatie over Transitie, Transformatie en Integratie waarbij alle veranderingen die de bank in de afge- ■

NOREA
de beroepsorganisatie van IT-auditors

ISACA®
In dienst van IT Governance-specialisten
Netherlands Chapter

lopen jaren door interne en externe omstandigheden heeft meegemaakt borg staat voor een rijke casuïstiek.

Evenals Paul Labouille kwam ook hij tot de slotsom dat de veranderingen, met betrekking tot de menselijke aspecten, van vitaal belang zijn uit een oogpunt van verandermanagement. Een groep van circa vijftig deelnemers liet zich op een geheel andere wijze inspireren tot Change en Innovatie, namelijk door een rondleiding in het Cobra Museum voor eigentijdse kunst.

Peter van Mierlo, partner van PricewaterhouseCoopers, gaf namens de Young Professionals een indruk van de belevingswereld van Generatie Y maar richtte zich ook zelf met een duidelijke taakopdracht tot de Young Professionals zelf. De impact van IT wordt op veel vlakken ten onrechte onderschat. Hij formuleerde zeven *challenges* waarmee de Young Professionals een bijdrage kunnen leveren aan de toegevoegde waarde van de IT-audit.

Assurance

Job Stierman, bestuurslid van ISACA, presenteerde de bevindingen van een onderzoek dat door ISACA NL-chapter is uitgevoerd onder 24 directeuren van auditdiensten of -afdelingen van toonaangevende bedrijven en organisaties. De helft van de respondenten ervaart nog geen gevolgen van de economische situatie. Respondenten die wel gevolgen ondervinden, noemen in dat verband strenger toezicht en de noodzaak om efficiënter te werken. Uit het onderzoek blijkt dat, naast onder andere het geven van het verbeteren van ICT-processen, het geven van 'assurance' als het belangrijkste bestaansrecht van de (IT-)auditafdeling wordt genoemd. Negentig procent van de respondenten heeft te maken met (de beoordeling van) Outsourcing van IT. Veertig procent heeft zelf toegang tot de externe partij voor het uitvoeren van audits, terwijl dit bij dertig procent niet het geval is. In plaats daarvan moet men zich dan baseren op een extern auditrapport (SAS-70 of TPM).

Panelgesprek

Ter afsluiting van het programma vond een paneldiscussie plaats. Dagvoorzitter Edo Roos Lindgreen constateert naar aanleiding van de gepresenteerde onderzoeksbevindingen dat de toegevoegde waarde van de IT-audit niet altijd direct wordt onderkend

door de opdrachtgevers ('We worden als IT-auditors nog te vaak ingedeeld in de categorie *eikeltjes*, ik citeer een opdrachtgever'). Lindgreen veronderstelt ook dat dit zeker niet zal gelden voor de de rijksauditdienst. Daarom daagt hij Martine Koedijk uit om de toehoorders deelgenoot te maken van haar visie en aanpak. Ze geeft een schets van de ontwikkeling die de rijksauditdienst - als samenvoeging van enkele departementale auditdiensten - doormaakt. Eén van de doelstellingen daarbij is dat de auditors moeten worden opgewaardeerd naar strategische gesprekspartner ('Weg van de details en richting het strategische niveau').

Hoe ziet het IT-auditvak er over tien jaar uit? Shell gaf ons een indruk, want die lopen altijd op de ontwikkelingen vooruit. Continuous Auditing is een voorbeeld van die ontwikkeling. Klaas Piet Meindertsma wordt ook uitgenodigd te reflecteren op de toekomst van de IT-audit. Hij ziet een goede toekomst voor het vakgebied, vooral omdat het gebruik van ICT nog steeds groeit, mits IT-auditors met hun opleiding en domeinkennis op peil blijven. Hoe oud moet je daarvoor zijn, informeert de dagvoorzitter. Is dit een vak voor jonge honden? Niet per definitie, want je moet ook de tijd nemen en krijgen om domeinkennis te ontwikkelen en voldoende praktijkervaring met de oordeelsvorming op te doen. Wilco Leenslag, vertegenwoordiger namens de Young Professionals geeft aan dat er tegenwoordig in een vroegtijdig stadium van de loopbaan al sprake is van specialisatie, waarbij vaak ook al specifieke voorkennis wordt meegebracht, bijvoorbeeld op het gebied van hacking, specialistische kennis die door de opleidingen nog onvoldoende wordt onderkend en waarop ze beter zouden kunnen inspelen. Hij verwijst ook naar één van de conclusies naar voren van een bijeenkomst die de NIVRA en NOREA Young Professionals dat er in de toekomst *Register Auditors* zullen zijn met diverse specialisaties (Financieel, IT en/of Operational Audit). Hans Donkers is er zeker van dat er veranderingen zullen optreden. Als we nu op de afgelopen vijf jaar terugkijken dan zien we al grote veranderingen, dus die zullen er over vijf jaar ook zijn. Het vak zal zich ontwikkelen richting verandermanagement, *in-control-statements*, beoordeling van grote projecten, programma's en

portfolio's. Er is een grote behoefte van organisaties om veranderingen beter onder controle te krijgen. Omdat de informatietechnologie een belangrijke factor is, lijkt hierbij een cruciale rol voor de IT-auditor weggelegd. Jack Euwema stelt dat de IT-auditor een goed product levert maar nog te vaak onvoldoende in staat is om zijn boodschap adequaat voor het voetlicht te brengen. Deze 'marketing-expertise' zou door middel van de opleidingen nog beter ontwikkeld kunnen worden. We spreken nog onvoldoende de 'taal van de boardroom'.

Doorlooptijd

Martine Koedijk benadrukt dat onze boodschap ook niet overkomt, omdat we vaak te laat zijn. Dat wil zeggen: de doorlooptijd van de gemiddelde auditopdracht is véél te lang. Daarom is de rijksauditdienst ook bezig om nadrukkelijker te *time-boxen*: in een relatief korte doorlooptijd een project neerzetten. Daarin schuilt ook de kracht van de zogenoemde Gateway-reviews. In een relatief korte tijd heeft men een concreet oordeel, waarbij soms tot tachtig procent van de ellende uit het project wordt gehaald. Dat is een score op basis van de ervaringen in Engeland.

Klaas Piet Meindertsma benadrukt dat het jammer is dat IT-auditors vaak niet primair betrokken zijn bij met name de grotere projecten. Vreemd genoeg kreeg hij binnen de overheid te horen dat hij zich niet met grote projecten moest bemoeien maar zich tot de *bits* en *bytes* beperken.

Als afsluiting legt de dagvoorzitter nog twee vragen aan de aanwezige IT-auditors in de zaal voor:

- 1: zitten we als IT-auditors voldoende boven op de innovaties die plaatsvinden in de business? De reacties in de zaal zijn verdeeld. Ongeveer de helft stemt in, de andere helft antwoordt ontkennend.
- 2: innoveren we ons eigen vakgebied genoeg? Maar weinig toehoorders in de zaal antwoorden bevestigend op deze vraag. De conclusie is duidelijk: tijd voor actie! ■